

Nr. 44- Persillekræmmeren - 2007

En annonce: Husjomfru

En dagbladsannonce i 1956 averterede efter en husjomfru til job i Stensballe. Det lød spændende og udfordrende. Marie Marianne Skovsgaard Kristensen, født 1926 på Fyn i Gislev, havde erfaring inden for husholdning. Hun lod sig friste, søgte og fik stillingen, dog næppe anende at det kom til at betyde varigt ophold i Stensballe.

Jobbet som husjomfru blev senere skiftet til husbestyrerinde i et herskabshjem, også i Stensballe. Sluttelig endte hun som frue i eget hjem med mand og mor til tre børn, og efternavnet ændredes til Christensen.

Artiklens indhold er baseret på samtaler med Marie M. S. Christensen.

Marie Christensen fortæller om det gl. Stensballe, 2006.

Østergaards Frøavl

Jobbet som husjomfru var i villaen hos familien Østergaard, der lå på hjørnet af Fortevej og Bygaden. På den anden side Bygaden lå Østergaards Frøavl, der var ét af landets største frøfirmaer med over 100 ansatte, og hvor der altid herskede stor travlhed. I den store villa boede firmaets adm. direktør Sine Østergaard, broderen Carl Østergaard, svigerinden Emma Østergaard, søsteren Frida (mongolbarn) og Sine Østergaards veninde Inge Gerulff; derudover nogle medarbejdere fra firmaet, samt husjomfruen og to tjenestepiger. De sidst nævnte klarede den faste husholdning, medens der til opgaver som rengøring, vask, syltning og selskabelighed hentedes konehjælp udefra. I sandhed en stor, morsom og afvekslende husholdning.

Livet i huset foregik efter gamle traditioner, der lod sig føre tilbage til stifteren af Østergaards Frøavl (Rasmus Østergaard, døde i 1940). Bl.a. blev middagen hver dag serveret præcis kl. 12.00, og foruden familien spiste ca. 15 af firmaets ugifte medarbejdere med (de bopæl ude i byen). Det at spise middag med den adm. direktør fremmede samarbejdet, ligesom direktøren blev holdt

opdateret med firma- og lokal viden. Det var et krav, at maden skulle være af god kvalitet. Samme medarbejdere spiste også morgen- og aftensmad i villaen, men det foregik på forskellige tidspunkter, alt efter medarbejdernes opgaver i firmaet.

Hjørnevillaen på Bygaden 77, 2004.

Tiltaleformen var: Frk. Østergaard, Fru Østergaard, Hr. Østergaard som man brugte dengang. Familien Østergaard var flinke og jordnære folk. Madplanen blev lavet af Emma Østergaard i samarbejde med husjomfruen, der derefter havde frie hænder til indkøb, madlavning og syssel. I 1957 døde Sine Østergaard af en alvorlig sygdom. Det betød ingen større ændring, blot at Emma og Carl Østergaard nu foretrak at spise middagen i egne stuer, - maden var naturligvis den samme som personalets. Emma og Carl Østergaard var nær pensionsalderen og havde kun lidt at gøre med firmaet. Carl Østergaard havde, før storbranden i 1952, der fuldstændig ødelagde alle bygningerne til Østergaards Frøavl, været driftsleder på det tilhørende landbrug, men ved genopbygningen blev dette landbrug nedlagt, pladsen skulle bruges til udvidelse af firmaet. Carl Østergaard havde derefter ad hoc (særlige) opgaver for direktionen, og fik nu tid til at dyrke sine hobbyer, der omfattede duer og oldenborger-hest.

I slutningen af 1950'erne var der flere forretninger i Stensballe end i dag. På hjørnet af Bygaden og Husoddevej var der to. På vestsiden en trikotageforretning med taxa (Agnes Høvert). På østsiden en cykelsmed med salg af ugeblade og flaskegas (Bruno Højfang). Slagteren (Rasmus Bach) lå på Bygaden 67. Brugsen med bolig for brugsmanden lå på Bygaden 69 (familien Østergaard handlede ikke her, da man var modstander af brugsbevægelsen). Bageren lå på Bygaden 75 (stadig i drift). Telefoncentralen på Bygaden 81. Smeden (Johan Høj) havde værksted og beboelse på Bygaden 85. Købmand Rasmussen havde forretning og bolig på Bygaden 68 (her handlede til gengæld familien Østergaard). Restaurant "Krokodillen" lå på Bygaden 68 (den havde haft på samme adresse siden 1830).

Ungdomslivet: Bal, foredrag, dilettant og gymnastik koncentrerede sig om forsamlingshuset på Agervej 2, "Krokodillen" og skolen på Fortevej.

Stensballegaard

Der kom tilbud om nyt job: Husbestyrerinde på Stensballegaard. Det lød interessant, og lønnen var højere. Det måtte prøves. Det var enkemanden, Hans Benedikt greve Ahlefeldt-Laurvig (1883-1964), der manglede en husbestyrerinde. Greven boede alene i den store hovedbygning, medens sønnen, Ditlev greve Ahlefeldt-Laurvig (1916-2001) og dennes kone Aase, grevinde Ahlefeldt-

Laurvig (1920-1985) og deres to børn boede i bygningens sydlige fløj. Marie Kristensen fik værelse med varme, wc og egen indgang i bygningens nordlige fløj.

Den gamle greve var pensionist, medens sønnen Ditlev greve Ahlefeldt-Laurvig tog sig af godsets drift, der omfattede skove, marker og stalde samt et stort mandskab. Personalet i hovedbygningen bestod af husbestyrerinden og en tjenestepige. Derudover var der ekstra konehjælp ved rengøring, vask og store selskaber. Rummene på Stensballegaard var store, for ikke sige enorme, dette gjaldt også køkkenet, så der var mere end nok at se efter.

Greven var en meget høflig og venlig mand. Maden var god og nærende, men ikke overdådig, kun ved selskaber blev der kræset. Selskabslivet var af begrænset omfang. Greven spiste dagligt alene, han fyldte ikke meget i de store rum. Under serveringen blev der båret tjenestedragt. Morgenmad kl. ca. 8.30, frokost kl. 12, middag kl. 18 og the kl. ca. 20. Madplanen blev lavet af husbestyrerinden, og greven var ikke vanskelig med mad. Borddækningen blev der altid gjort meget ud af, og der var rigeligt med flot dækketøj og bestik samt blomster. Husbestyrerinden havde frie hænder med tilrettelæggelse af det daglige arbejde, kun regningerne blev kontrolleret og betalt af greven.

Stensballegaard, set fra havesiden, ca. 1960. (Foto: Stjerne-Foto)

Svend Aage Christensen

Nye venskaber blev knyttet. Marie Kristensen mødte traktorfører Svend Aage Christensen, der var ansat hos Østergaards Frøavl, men havde tidligere arbejdet på Stensballegård. De havde meget fælles at tale om. Det blev til ægteskab. Ægteparret flyttede i eget hus på Højmarksvej 5, fik tre børn Henning, Lena og Tina. Svend Aage Christensen døde i 1986. Marie bor stadig i huset.

Svend Christensen med kolleger planter nye typer af roer, 1950.

Redaktion: FGS, KSO